

MEDELANDEN FRÅN
SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGEN

ÅRGÅNG XV
N:R 21

DEN 11 MARS
1930

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: REINHOLD NAUCLÉR

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS
VERKSAMHET UNDER ÅR 1929.

Till Svenska Teknologföreningen

SKRIVELSER TILL BEHANDLING
VID

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS
ORDINARIE STÄMMA DEN 19 MARS 1930

STYRELSENS BERÄTTELSE FÖR ÅR 1929
i föreningen.

REVISORERNAS BERÄTTELSE FÖR ÅR 1929
HÄRVED, där under året utvaldes som revisorer

VALKOMMITTENS FÖRSLAG TILL KANDIDATER VID DE
ENLIGT STADGARNAS § 16 FÖRESKRIVNA VAL

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS FASTIGHETSAKTIE-
BOLAGS STYRELSE- OCH REVISIONSBERÄTTELSE
FÖR ÅR 1929

HEMNINGER, HJALMAR, civilingenjör.

LUNDBERG, GUSTAV WALIMMAR, bergsingenjör.

MAUNSDEN, TORD ALANIK, bergsingenjör, disponent.

MILLORF, GUNNAR ERICSON, disponent.

HVARE, LEONARD, civilingenjör.

SCHÖNTRAL, AXEL ROBERT, ingenjör, direktör.

GÖSTING, GUSTAF FRITZ, marindirektör.

GRANHOLM, BROR LUDVIG, ingenjör.

ERICSSON, ERIC ARVID, ingenjör.

ULLMAN, NIKS G., civilingenjör.

KALLMAY, ROBERT HERVIG, ingenjör, f. d. disponent.

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS HANDLINGAR 227.

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS VERKSAMHET UNDER ÅR 1929.

Till Svenska Teknologföreningen.

Styrelsen för Svenska Teknologföreningen får härmed avgiva berättelse över föreningens verksamhet under år 1929.

I. Ledamöter.

Som nya ledamöter hava under året inträtt 144 st. personer, varav 114 st. förutvarande medlemmar av Tekniska Högskolans Studentkår i enlighet med stadgarnas § 4.

Dessutom hava 18 st. förutvarande ledamöter återinträtt i föreningen.

Föreningens ende hedersledamot, generaldirektör F. VILH. HANSEN, har under året avlidit. Såvitt känt hava i övrigt 51 ledamöter av döden borttryckts under 1929, nämligen:

GISLÉN, NILS HARALD GABRIEL, civilingenjör.
ATTERBERG, HERMAN AUGUST, civiling. f. d. stadsingenjör.
LANGENBERG, ERIK LUDVIG GUDE, civilingenjör.
NORSTRÖM, CLAES GUSTAV, civilingenjör.
KARLSON, AUGUST VILHELM, civilingenjör.
SELLERGREN, GUSTAF ADOLF, civilingenjör, f. d. professor.
HEIMBÜRGER, HJALMAR, civilingenjör.
LUNDBERG, GUSTAF WALDEMAR, bergsingenjör.
MAGNUSON, TORD ALARIK, bergsingenjör, disponent.
MELLGREN, GUNNAR EMANUEL, disponent.
HVASS, LEONARD, civilingenjör.
SCHÖNTHAL, AXEL ROBERT, ingenjör, direktör.
GÖSLING, GUSTAF FRITIOF, marindirektör.
GRANHOLM, BROR LUDVIG, ingenjör.
ERICSSON, ERIC ARVID, ingenjör.
ULLMAN, NILS G., civilingenjör.
KJELLMAN, RUDOLF HENRIK, ingenjör, f. d. disponent.

*

KINNMAN, CARL ERIK TITUS, civilingenjör.
 ELMÉR, JOHAN GUSTAF, direktör.
 STARUP, ANDERS Vinslöv, disponent.
 CRONSTEDT, CLAS WILLIAM RUDOLF, greve, ingenjör.
 BLIDBERG, PETER JOHAN FREDRIK (FIGGE), civilingenjör,
 f. d. byggnadschef.
 LEFFLER, JOHAN (JANNE) ALBERT, bergsingenjör, professor.
 LUNDGREN, ALFRED RUDOLF, bergsingenjör.
 SANDHOLM, B. OSSIAN, civilingenjör.
 FORSSTEDT, JACOB (JAMES), bergsingenjör, f. d. överingenjör.
 LENHARDTSON, AUGUST, civilingenjör.
 DEAS-OLSSON OLOF, arkitekt.
 FORSMAN, FRITZ PETRUS, civilingenjör.
 RYDBERG, ALBIN THORSTEN THEODOR, ingenjör.
 BOMAN, KARL SIGURD, civilingenjör.
 NYSTRÖM, CARL GUSTAF, ingenjör.
 LINDBECK, JOHANNES, marinöverdirektör.
 WESTERMAN, CARL LEOPOLD, f. d. major VVK.
 ISBERG, PETER JOHAN, fil. d:r, f. d. rektor.
 CARLSSON, ADOLF VERNER, bergsingenjör, disponent.
 ADELSWÄRD, AXEL THEODOR, baron.
 STJERNA, JOHN CHRISTIAN, civilingenjör, ombudsman.
 ALMQUIST, JOHAN WALFRID, civilingenjör, f. d. baningenjör.
 FÆRDEN, MICHAEL, diplomingenjör, verkst. direktör.
 LAURELL, AXEL HUGO, ingenjör.
 GYLLENBERG, GUSTAF ERIK JONAS, f. d. disponent.
 LUNDIN, JOHAN EUGÈNE, bergsingenjör.
 JOSEPHSON, ERIK SEMMY, arkitekt.
 BLOMQUIST, JOHN THOR, ingenjör, direktör.
 ANDRÉN, PETER JOHAN, ingenjör.
 AULIN, OTTO AUGUST, civilingenjör, maskiningenjör.
 FRYKMAN, NILS OSCAR, bergsingenjör.
 RENDAHL, RAGNAR HÅKAN, civilingenjör, elektroingenjör.
 ANDERSSON, CARL WALFRID, civilingenjör.
 MEURLING, LARS AUGUST, f. d. telegrafdirektör v. S. J.

Stadgad årsavgift har erlagts av 2 790 st. ledamöter, varav 1 375 st. bosatta i Stockholm med omnejd, 1 184 st. annorstädes i Sverige samt 231 st. i utlandet.

Vid utgången av år 1929 var antalet ständiga ledamöter 100 st. och utgjorde hela antalet röstberättigade

ledamöter 3 068 st., varav 34 voro på grund av ålder befriade från avgift.

2. Sammanträden.

Antalet sammanträden inom föreningen har under år 1929 uppgått till 59, nämligen årsmötet i Stockholm den 21 och 22 mars, 3 stämmor, 4 allmänna sammanträden med föreningen i dess helhet och 51 avdelningssammanträden, sålunda fördelade:

Avd. för Mekanik.....	8	st.
» » Elektroteknik	13	»
» » Husbyggnadskonst	8	»
» » Väg-ochVattenbyggnadskonst	9	»
» » Kemi och Bergsvetenskap ...	9	»
» » Skeppsbyggnadskonst	2	»
» » Teknisk Undervisning	2	»

I ovanstående äro inräknade avdelningens för Mekanik årsmöte den 26 okt., 11:te allm. svenska kemistmötet den 23 och 24 maj samt avdelningens för Skeppsbyggnadskonst 25-års jubileumsmöte den 20 april.

Föreningens styrelse har under året sammanträtt 9 gånger.

Under dagarna den 20, 21 och 22 november hölls av föreningen å dess lokal en föreläsningkurs i tekniskt-ekonomiska och sociala frågor.

3. Kommittéer.

Av nedanstående sammanställning framgår vilka kommittéer inom föreningen, som under 1929 avslutat sin verksamhet, respektive vid årets slut ännu fungerade:¹

1. Avslutade under år 1929.	Avd.	Tills. år
Vägentrepenadkommittén	V.	1928
Bestyrelse för 11:e allm. kemistmötet	K.-B.	1928
Kommittén för yrkesinspektion i gruvor. Styr. K.-B., E.		1929
Motorfordon-kommittén	Styr. M., V.	1929
Delegation för granskning av förslag till standard för svenska byggnadsbeslag ...	H., V.	1926

¹ Kommittéer och delegationer för beredande av föreningens eller avdelningarnas inre angelägenheter äro i regel ej här medtagna.

	Avd.	Tills- år.
Kommittén för beh. av förslag ang. permanent skiljenämnd i tvister mellan arkitekter och uppdragsgivare.....	H.	1929
Lektorskompetens-kommittén	T.	1929
2. Ännu fungerande vid utgången av år 1929.		
Kommittén för teknisk upplysningsverksamhet	Styr.	— 1925
Kommittén för statistik ang. ingenjörers arbetsförhållanden m. m.....	Styr.	— 1925
Kommittén för ärenden ang. organisation och industriell ekonomi	Styr.	— 1926
Kommittén för prövning av förslag om enhetlig terminologi för självkostnadsberäkning	Styr. M. E. H., V., K.-B., S., T.	1928
Kommittén för normalbestämmelser för murtegel.....	Styr. H., V.	1929
Vagntippningskommittén	Styr.	— 1929
Ingenjörsanställningskontraktkom.....	Styr.	— 1929
Kommittén för frågan om den högre lantmäteriuundervisningens ordnande ...	Styr. V., T.	1929
Kommittén för utarbetande av ordlista inom hiss- och transporttekniken	M.	1922 (1925)
Normkommittén för provning av ånganläggningar (med 5 subkommittéer).....	M.	1925
Normkommittén för provning av förbränningsmotoranläggningar	M.	1925
Normkommittén för provning av vattenturbiner och pumpar (med 2 subkommittéer)	M.	1925
Normkommittén för provning av kompressorer och fläktar	M.	1925
Kommittén för ånga av mycket höga tryck (tillsammans med I. V. A. m. fl.)... 4 st. standardiseringskommittéer, nämligen:	Styr. M., K.-B.	1924
för konstruktionsfrågor.....	M.	1923
» verkstads- och verktygsfrågor.....	M.	1923

	Avd.	Tills- år.
för skruvar och muttrar	M.	1923
» toleransfrågor	M.	1923
Svenska Elektriska kommittén (med 3 subkommittéer)	E.	1907 (1927)
Kraftledningskommittén	E.	1911
Överströmskommittén	E.	1912
Byggnadsåskledarekommittén.....	E.	1921
Oljenormkommittén (tills. med Sv. Elektr.-v. f. — S. E. F. kommission Nr. 5)...	E.	1924
Radiokommittén	E.	1925
Mättransformatorkommittén.....	E.	1926
Arkitekttaxe-kommittén.....	H.	1927
Kommittén (Comité de patronage) för intern. arkitektkongr. i Budapest 1930 ...	H.	1929
Arkitekturtävlingskommittén	H.	1929
Väg- och vattenbyggnadstaxekommittén (för omarbetning av handbok II).....	V.	1923
Kommittén för utredning av kompetens för mätningsman i stad	V.	1924
Byggherre-Konsulterande ingenjör-Entreprenörkommittén (Entreprenadkommittén) ...	V.	1928
Fönsterglaskommittén	H., K.-B.	1925

4. Samarbete med övriga tekniska föreningar m. m.

I Svenska väginstitutets direktion har föreningen under året varit resresenterad av civilingenjörerna NILS WIBECK och PAUL E. WRETLIND.

Vid konstituerande av Internationale Verband som hölls i Zürich den 29 okt. 1929, företrädde föreningen av bergsingenjör RUDOLF KOLM.

Det »Skandinaviska samarbetet» har resulterat i bland annat att i Svenska Teknologföreningen hållits ett danskt föredrag av professor J. T. LUNDBYE, inom avdelningen för Väg- och vattenbyggnadskonst, »Fiskedamme som renseanlag for kloakvand», och två föredrag från Finland nämligen å allmänt sammanträde av generaldirektör H. MALMI om »Imatra kraftverk» samt inför avdelningen för kemi- och bergsvetenskap av D:r EERO MÄKINEN »Om Outokumpu

gruvfält». Inför Dansk Ingeniørförening föreläste generaldirektör F. VILH. HANSEN våren 1929 om svensk vattenkraftindustri, därvid för sista gången offentligen företrädande Svenska Teknologföreningen. Några månader senare bortrycktes generaldirektör Hansen, föreningens ende hedersledamot, som offer för en smygande sjukdom. Professor W. WEIBULL höll i maj 1929 ett föredrag inför Tekniska föreningen i Finland om »*Några aktuella uppfinningar inom mekanikens område*».

Den 28—31 aug. hölls i Köpenhamn *Nordiskt ingenjörsmöte*, vari deltago omkring 200 svenskar, inberäknat damer. Det mycket välordnade mötet arbetade dels på allmänna sammanträden, dels på nio olika facksektioner. Av mötets bortåt 50 föredrag höllas 11 av svenskar, varjämte från svensk sida gjordes ett stort antal värdefulla inlägg i diskussionerna.

Vid *internationella ingenjörskongressen i Tokio 1930* samt *World Power Conferens' Sectional meeting*, likaledes i Tokio, representerades Sverige av fem delegerade, utsedda av regeringen efter gemensamt förslag av Ingenjörsvetenskapsakademien och Svenska Teknologföreningen, nämligen:

kommerserådet AXEL F. ENSTRÖM,
professor H. PLEIJEL,
professor W. WEIBULL,
bergsingenjör BENGT KJERRMAN och
disponent ARVID N. ERICSSON.

Vid 4:de Nordiska Elektroteknikermötet i Helsingfors den 13—15 juni deltog ett stort antal ledamöter av Sv. T. F:s avdelning för Elektroteknik. Det svenska deltagandet hade organiserats av en av nämnda avdelning tillsatt arbetskommitté med kommerserådet A. F. ENSTRÖM som ordförande.

Efter särskilda inbjudningar har föreningen varit representerad vid ett antal jubileums- och högtidssammanträden inom olika institutioner och sammanslutningar, nämligen: vid hundraårsjubileet av *L'Eccole Centrale des Arts & Manufactures* i Paris 26—29 maj av handelsrådet SVEN BERGIUS; vid Akademisk Arkitektforenings femtioårsjubileum i öpenhamn 21 november av arkitekterna HAKON AHLBERG och DAVID DAHL;

vid Eskilstuna Tekniska förenings 50-års jubileum den 13—15 sept. av direktör S. NAUCKHOFF och byråchef K. A. FRÖMAN;

vid Chalmerska institutets 100-års jubileum 5 november av direktör S. NAUCKHOFF.

5. Medlemskap i andra föreningar.

Liksom under en följd av tidigare år har föreningen varit korporativ medlem i

Sveriges tekniskt-industriella skiljedomsinstitut;
Intern. Verband für gewerb. Rechtsschutz;
Assoc. perm. des Congrès de Navigation;
Förbundet för svensk upplysningsfilm.

Till Samfundet för Hembygdsvärd hava under året varit anslutna föreningens avdelningar för Husbyggnadskonst, Elektroteknik, Väg- och Vattenbyggnadskonst samt Kemi och Bergsvetenskap.

6. Stadgar, ordningsregler och arbetsordningar.

Vid ordinarie stämman den 21 mars 1929 fastställde föreningen följande redan vid stämman den 21 november 1928 föreslagna ändringar av stadgarna, nämligen:

Tillägg till § 8, andra stycket:

»*Avdelning må äga rätt antaga särskilt föreningsnamn, varvid dock skall angivas att dylik förening utgör avdelning av Svenska Teknologföreningen. Nytt namn å avdelning äge dock icke gillighet utan fastställelse av föreningens styrelse.*»

I anslutning härtill och i överensstämmelse med av styrelsen gjort uttalande förklarade sig stämman dock förutsetta, att avdelning, som önskar begagna sig av detta stadgemedgivande, skall i samband med beslut om eget namn å avdelningen göra ett principuttalande, av innebörd att avdelningen icke genom sitt beslut avser någon rubbning varken av den sedan ålder bestående samhörigheten mellan avdelningarna inbördes eller i det samfälliga arbetet till fromma för den svenska teknikens utveckling och till inbördes sammanhållning bland dess målsmän, som utgör en Svenska Teknologföreningens huvuduppgift.

Tillägg till § 13:

»*Avdelning kan besitta egna medel och äger själv förfoga*

över dessa; dock skola kassarörelse och bokföring även beträffande dessa medel handhavas genom föreningens kansli.»

Tillägg till § 15:

»Beslut i ekonomiska frågor får ej fattas vid stämman, utan att styrelsen yttrat sig i ärendet. Går dylikt beslut styrelsen emot vid ärendets första realbehandling inför föreningen, äger beslutet ej giltighet, innan det antingen sanktionerats av styrelsen eller blivit vid ny stämman bekräftat.»

Ny lydelse av § 17:

»Den enligt § 16 utsedda **valkommittén** åligger att årligen före den 1 mars till föreningen avgiva förslag till de val, vilka stadgeenligt skola förrättas vid den ordinarie marsstämman. Envar föreningsledamot är berättigad att till valkommittén ingiva skriftliga förslag till kandidater vid dessa val.

Valkommittén är skyldig att å kandidatlista vid sidan av de av kommittén förordade namnen även upptaga namn å andra personer, som av minst 20 föreningsledamöter blivit hos valkommittén skriftligen föreslagna till resp. befattningar, senast den 15 februari det år valet skall förrättas.

Föreningens ledamöter är obetaget att vid valtillfället förestå även andra kandidater, än de å nämnda lista upptagna.»

Ny lydelse av § 10:

»Föreningen representeras av en styrelse, som har sitt säte i Stockholm och består av dels sex vid stämman valda personer, nämligen föreningens ordförande, två vice ordförande och tre ordinarie ledamöter med fem vid stämman valda suppleanter, dels av avdelningarna valda personer, nämligen från varje avdelning två ordinarie ledamöter, varav den ene bör vara avdelningens ordförande eller vice ordförande, samt en suppleant, som bör vara styrelseledamot i avdelningen.

Val av styrelsens ledamöter sker för kalenderår. Ingen kan i en och samma funktion tillhöra styrelsen mer än tre år i följd.

Fackavdelningarnas val av ledamöter och suppleanter i föreningens styrelse under nästkommande år skall verkställas före den 1 december.»

Ny lydelse av § 14, första stycket:

»Vid styrelsens sammanträden skola minst nio ledamöter vara närvarande, för att fattade beslut skola äga giltighet.»

Genom de sålunda fattade besluten har en serie under en lång följd av år omdebatterade organisationsfrågor vun-

nit sin lösning och styrelsen vågar uttala den förhoppningen, att de något friare former, som härmed givits åt avdelningarnas verksamhet skola visa sig gagneliga.

Förslag till ändring av stadgarnas § 22 angående ledamotsavgifterna delgav styrelsen föreningen vid extra stämman den 15 nov. och vid ordinarie stämman den 20 nov. beslöts i enlighet härmed följande ändrade lydelse av § 22:

»Ledamot erlägger på tid, som av föreningens styrelse bestämmer, en årsavgift, vilken utgör:

a) för i Stockholm med omnejd bosatta personer:

under 30 år 35 kronor och

över 30 år 45 »

sådana ledamöter över 60 år dock obetaget att erlägga den lägre avgiften 35 kronor;

b) för övriga ledamöter:

under 30 år 20 kronor och

över 30 år 25 »

sådana ledamöter över 60 år dock obetaget att erlägga den lägre avgiften 20 kronor.

Årsavgift fordras ej under det år, då inträdesavgift erlagts. Hedersledamot erlägger ej någon avgift till föreningen.»

Med tillämpning av stadgarnas nya bestämmelse om rätt för avdelning att antaga nytt namn har föreningens styrelse i enlighet med av Avdelningen för Husbyggnadskonst gjord framställning fastställt att denna avdelnings namn från ingången av år 1930 skall vara: »Svenska Arkitektföreningen, Avdelning av Svenska Teknologföreningen». Från Avdelningen för Elektroteknik gjord framställning om ändring av dess namn till »Svenska Elektroingenjörersföreningen, Avdelning av Svenska Teknologföreningen» blev icke av styrelsen slutbehandlad under år 1929, men vid styrelsens första sammanträde 1930 blev denna framställning bifallen.

I avdelningarnas arbetsordningar hava inga ändringar under året vidtagits.

7. Föreningslokal m. m.

Någon ändring av lokalerna har icke under året förekommit.

En väl behövlig förnyelse av möbler i stora klubbrummet har ägt rum.

8. Teknisk Tidskrift.

Tidskriften har under året utgivits i enlighet med i huvudsak samma plan som under närmast föregående åren tillämpats.

Antalet textsidor har varit:

	Antal textsidor		
	år 1927	1928	1929
Allmänna avdelningen	484	484	688
Avdelning för Mekanik.....	168	168	168
» » Elektroteknik	224	224	224
» » Väg- och Vattenbyggnadskonst	148	148	168
» » Kemi	116	96	120
» » Bergsvetenskap.....	96	96	96
» » Skeppsbyggnadskonst ...	92	98	108
Summa	1 328	1 334	1 572

9. Resestipendium.

Ahlsellska stipendiet för år 1929 har tilldelats civilingenjören, löjtnant PER SVARTLING för att bereda denne tillfälle att i Amerika studera organisation samt arbetsmetoder och maskiner för banunderhåll.

10. Övriga inom föreningen behandlade viktigare ärenden.

Vid årets allmänna sammanträden hava, utöver enskilda föreningsangelägenheter, följande ärenden behandlats:

Vid ordinarie allmän sammankomst *den 20 februari*:

Förslag till *riktlinjer för ingenjörens och arkitektens lojala uppträdande*, redan under 1928 upprättat av särskilda kommitterade, diskuterades efter inledningsanförande av kommerserådet AXEL F. ENSTRÖM och antogs i huvudsak, dock med uppdrag åt styrelsen att vidtaga mindre justeringar. Styrelsen har sedermera fastställt en definitiv utformning av dessa riktlinjer, vilka därpå tryckts och distribuerats till samtliga ledamöterna.

»*Ingenjörernas anställningsavtal*», föredrag av civilingenjör KARL A. WESSBLAD, föranledde tillsättande av en kommitté med uppdrag söka upprätta förslag till olika typer av dylika avtal.

Vid ordinarie stämma *den 21 mars*:

»*Svea, Göta och Dana älvar*», föredrag av statsgeologen fil. d:r LENNART VON POST.

Vid årsmötet *den 21 och 22 mars*:

»*Stockholmsutställningen 1930*», föredrag av arkitekt E. G. ASPLUND.

»*Stål kontra andra metaller, särskilt lättmetaller*, diskussion med inledningsföredrag av d:r-ingenjör BENGT KJERRMAN, civilingenjör DAN BERGMAN och bergsingenjör VILHELM CHRISTIANSEN.

»*L. M. Ericssons automatiska telefonsystem*», föredrag av direktör GÖSTA KLEMMING.

»*Några spörsmål angående transportanordningar inom industriella verk*», föredrag av civilingenjör WILHELM DAVIDSSON. På förslag av föredragshållaren har sedermera av styrelsen tillsatts en kommitté med uppdrag att utreda frågan om för Sverige lämpligt enhetligt system för tippning av järnvägsvagnar.

»*Transportanordningar för jämnflytande tillverkning och liknande ändamål*», föredrag av direktör RAGNAR WAHRGREN.

»*Transportanordningar för stora upplagsplatser*», fördelat å tre föredrag, nämligen

»*Brokrantar*» av ingenjör J. BJÖRKLUND;

»*Kabelkrantar*» av ingenjör HARALD LARSSON samt

»*Släpskopor och därmed sammanhängande anordningar*» av civilingenjör SVEN CARLSSON.

Vid extra allmän sammankomst *den 6 september*: »*Om radiovågors strålning*», föredrag av förste byråingenjör SIFFER LEMOINE och i anslutning härtill

»*Några nyare framsteg inom radiotekniken*», redogörelse av d:r ERNST ALEXANDERSSON.

Vid ordinarie allmän sammankomst *den 16 oktober*:

»*Industriens rationalisering som ett medel till lösande av storstadens trafikproblem*», föredrag av arkitekt BIRGER HAMMARÉN.

Vid ordinarie stämma *den 20 november*: »*Längs polarisens kant från Grönland till Novaja Semlja*», föredrag av byrådirektör J. W. SANDSTRÖM.

Vid extra allmän sammankomst den 11 december:

»*Imatra kraftverk*», med biografilm illustrerat föredrag av generaldirektör H. MALMI.

Under november anordnades av föreningen en fyra-dagars kurs i sociala och industriekonomiska ämnen, vilken vann livlig anslutning och som tack vare ett flertal mycket goda föreläsare torde få anses i stort sett hava motsvarat de anspråk, man kan uppställa på en dylik för ingenjörer avsedd kurs. Det intresse, som från många håll lagts i i dagen för arbetsledarnas utbildning i den vetenskapliga behandlingen av de i våra dagar mer än förr betydelsefulla industriella organisationsproblemen, lär väl föranleda föreningen till att fullfölja planerna på ordnande av nya kurser inom hithörande ämnesområden. Till en början skola inom kort de vid den första kursen hållna föredragen utgivnas i en publikation i serien »Skrifter utgivna av Svenska Teknologföreningen».

Standardiseringsarbetet inom föreningen har fortgått på grundval av tidigare upprättade program med anslag dels från Svenska industriens standardiseringskommission, dels från föreningen, dels även med stöd av enskilda bidrag. Särskilt har arbetet inom ångnormkommittén befordrats genom sålunda till förfogande ställda medel. Även under 1929 hava utlåtanden lämnats rörande åtskilliga från Sveriges Maskinindustri-förenings Standardkommission remitterade frågor och standardförslag.

Över det av särskilda kommitterade upprättade förslaget till svenska byggnadsbeslag har utlåtande expedierats.

En kommitté för utarbetande av nya *normalbestämmelser för murtegel* har under året tillsatts och hava i denna kommitté efter inbjudan av föreningen även Statens Materialprovninganstalt och Sveriges Tegelindustri-förening låtit representera sig.

Bland under året avgivna utlåtanden eller framställningar, utöver ovannämnda, äro underdåniga yttranden beträffande *yrkesinspektionen i gruvor, motorfordonssakkunniges betänkande, taxa för väg- och vattenbyggnadsväsendet*, utlåtanden till Kungl. Kommerskollegium rörande *arbetstidslagsstiftning* för vissa intelligensarbetare samt angående det *kemiska undervisningsväsendet*, till Riksdagens statsutskott

angående *undervisningen i skeppsbyggnadskonst* vid Kungl. Tekniska Högskolan och till Stockholms stads namnberedning med förslag rörande framstående svenska teknici, vilkas *namn* böra ifrågakomma till hugfästade genom att efter dem uppkalla *gator och allmänna platser i Stockholm*, samt till styrelsen för Tekniska högskolans studentkår angående dels vissa spörsmål rörande uppförande av *ny kärbyggnad*, dels användandet av *civilingenjörsringen*.

Av ännu ej slutbehandlade, under året inkomna ärenden äro remiss från Kungl. Maj:t av Svagströms-starkströms-kommitténs betänkande.

Till 1929 års *Polhemspristävling* hava inkommit 11 st. tävlingsskrifter, vilkas bedömning pågår och väntas snart avslutad.

11. Skrifter, handböcker och handlingar.

I serien *Svenska Teknologföreningens handböcker* ha under året följande böcker utgivits.

XXVI. *Anvisningar rörande radioapparater*, avsedda att matas med driftström från lågspänningsnät samt anvisningar för användning av lågspänningsnät såsom antenn eller jordledning för radioapparater, antagna den 7 december 1928 av Sv. T. F:s Avd. för Elektroteknik.

XXVII. *Anvisningar för infordrande och prövning av anbud vid vägentreprenader med tillhörande formulär*, utarbetade av Sv. T. F:s avd. för Väg- och Vattenbyggnadskonst. Lösa formulär till entreprenadkontrakt för vägbyggnader.

XIX. Sen. 1. *Grafiska symboler för kopplingsdiagram för elektriska kraftanläggningar*. Utarbetade av Elektriska Standardiseringskommittén och godkända den 22 maj 1928. Godkända av Svenska Teknologföreningens avd. för Elektroteknik den 17 maj 1929. Fastställda av Svenska Industriens Standardiseringskommission den 20 juni 1928 som svensk standard.

XXVIII. Sen. 2. *Bokstavs-beteckningar inom elektrotekniken*. Utarbetade av Elektriska Standardiseringskommittén och godkända den 23 maj 1929. Godkända av Svenska Teknologföreningens avd. för Elektroteknik den 19 april 1929. Fastställda av Svenska Industriens Standardiseringskommission den 20 juni 1929 som svensk standard.

XXIX. Sen 3. *Normer för elektriska maskiner*. Utarbetade av Elektriska Standardiseringskommittén och godkända den 23 maj 1929. Antagna av Svenska Teknologföreningens avd. för Elektroteknik den 25 jan. 1929. Godkända av Svenska Industriens Standardiseringskommission den 20 juni 1929.

Av föreningens handlingar hava under året utkommit:

215. *Förslag till Normer för roterande elektriska maskiner*, utarbetat av ESK:s utskott för maskinnormer.

216. *Skrivelser till behandling vid Svenska Teknologföreningens ord. stämma den 21 mars 1929*: Styrelsens berättelser för år 1928, revisorernas berättelse för år 1928. Sv. T. F:s Fastighets AB:s styrelse- och revisionsberättelse för år 1928. Valkommitténs förslag till kandidater vid de enligt stadgarnas § 16 föreskrivna val.

217. *Förslag till nya bestämmelser för vägentreprenader*, utarbetat av en inom avdelningen för Väg- och vattenbyggnadskonst tillsatt kommitté.

218. *Skrivelse från styrelsen med förslag om stadgeändringar och andra organisationsfrågor* till föreningens ord. stämma den 21 mars 1929.

219. *Förslag till normer för pådrag och regleranordningar vid elektriska maskiner*.

220. *Skrivelse från styrelsen till föreningens extra stämma den 15 nov. 1929 med förslag till stadgeändring*.

221. *Skrivelse från styrelsen till fören:s stämma den 20 nov. 1929 med förslag till budget för år 1930*.

222. Förslag till svar på remiss från K. Kommerskollegium av Kemistsamfundets hemställan den 16/5 1928 till Kungl. Maj:t om utredning ang. *omorganisation av det kemiska undersökningsväsendet*, utarb. av styrelsen för S. T. F:s avd. för Kemi- och Bergsvetenskap.

223. Stadgar m. m. (kompl. n:o 205).

12. Gåvor.

Föreningen har under året mottagit i gåvor sammanlagt 37 st. preferensaktier i Svenska Teknologföreningens Fastighetsaktiebolag och innehar nu 26 st. av de 80 stamaktierna och 5 048 st. av de 5 540 st. preferensaktierna i detta bolag.

Genom testamentarisk donation av givare, som önskat vara okänd, har föreningens avdelning för Mekanik tillförsäkrats framtida dispositionsrätt till räntan å en fond om 25 000 kronor.

Härtill komma gåvor till biblioteket (se nedan).

13. Biblioteket.

Biblioteket omfattar $3\frac{1}{12}$ 1929 c:a 22 000 band (ökning sedan 1923 c:a 2 000) och 401 löpande tidskrifter (ökning sedan 1927 c:a 110).

Under året hava tillkommit följande viktigare arbeten och publikationer:

a. Genom gåvor:

- av Chalmers Tekniska Institut: Jubileumsskrift och Jubileumsmatrikel,
- » Svenska Kommunaltekniska föreningen: 25 års jubileumsskrift,
- » Fagersta Bruk: Historik,
- » Stockholms Gasverk: Minnesskrift 1853—1928,
- » rektor F. Montén, Malmö: Malmö Teknologförbunds minnesalbum 1928,
- » Svenska A.-B. Christiani & Nielsen: Twenty five years of Civil Engineering 1904—1929,
- » A.-B. Vägförbättringar: Band II av De Tekniska Vetenskaperna: Vägar och gator,
- » Finspongs metallverk: Werkstoff-Handbuch: Nichteisen-Metalle,
- » Luth & Roséns elektr. A.-B.: *Electrica* 1928 med engelsk, fransk och tysk text,
- » dr. F. Wennerberg: *Hunting Constants of synchronous machines etc. etc.*
- » T. T:s redaktion: ett hundratal böcker (res. ex.),
- » dr. C. Söllscher: *Neueste Erfahrungen u. Erfindungen*, 39 band,
- » civilingenjör G. O. M. Olsson: *Transactions of the Institute of Naval Architects* 1905—1918, och 33 vol. äldre årg. av *Teknisk Tidskrift*.
- » överingenjör Thore Thelander: *Schiffbau* 1903—1906; *Marine Engineering* 1901, 1906,

av resp. redaktioner eller förlag:

Die Werkzeugmaschine, Svensk hamn- och kanaltidskrift, Ljuskulturs månadsblad, Meddelanden från Stockholms Gasverk, Mekanisk verkmästaretidning, Die Gasmaske, Schiess-Defries Nachrichten,

samt dessutom ett stort antal kalendrar, årsböcker och dyl. från föreningar, firmor etc.

b. Genom byte eller prenumeration:

Bureau of Standards publikationer, Bureau of Standards Journal of Research, Heating Piping and Air Conditioning, Licht u. Lampe, Protokoll d. V. D. Portland-Fabrikanten, Bygningsstatiska Meddelelser, Institut für Metallforschung u. Elektrometallurgie, Veröffentlichungen der Erdbebenwarte der Technischen Hochschule, Aachen, l'Onde Electrique, vol. 1—8, Nature, Bulletin of the Internat. Federation for Housing and Town Planning, American Society for Testing Materials Proceedings, Bulletin o. Standard-Books, Mining and Metallurgy, Technical News Bulletin.

Fr. o. m. 1930 tillkomma (pren. i dec. 1929):

Good roads (engelsk), Good roads (amerik.), Road and Road Constructions, Electrical Times, World Power, Elektrische Bahnen, Elektrizitätswirtschaft, Zeitschrift f. Instrumentkunde, Motor Boating, Yachting, Paper Trade Journal, Die Kunstseide, Das Werk, l'Architecture Vivante, Architectural Record.

Av större verk hava inköpts: Nord. Familjebok, 3:e u., Uppfinningarnes bok, Internat. Critical Tables, Proceedings of the Internat. Conference on Large Electric High Tension Systems, Transactions of the World Power Conference, London 1928 m. m.

Antalet utlåningar från biblioteket (hemlån) har under året utgjort 935, omfattande såväl tidskriftsband som böcker.

Utom av föreningens ledamöter utnyttjas biblioteket i rätt stor omfattning av statens verk samt industriella verk och firmor.

14. Personal.

Föreningens kassörska, sedan år 1920, fröken A. GRAFFTON, har på grund av giftermål lämnat sin befattning och efterträts av fröken E. NORDENADLER.

I övrigt hava inga ändringar bland kanslipersonalen förekommit.

15. Ekonomi.

Särskild ekonomisk berättelse bifogas.

Stockholm den 12 februari 1930.

För Svenska Teknologföreningens styrelse.

SIGURD NAUCKHOFF.

/ K. A. Fröman.